

NÉVJEGY:

- Születés: Fülekpüspöki, 1946. október 13.
- A szülők és foglalkozásuk: Varga Mária (1904–1959) – háztartásbeli; Fibi Sándor (1897–1970) – bádogsmester
- Házasságkötés 1967-ben: Horváth Éva (1946), magyar-szlovák szakos tanár
- Gyerekek: Szabó Éva (1969), pedagógus; Fibi László (1971), informatikus; Fábrik Annamária (1975), mérnök-tanár
- Szakmai állomások:
Vásárúti AI tanára (1968–1972); Szlovák Szocialista Köztársaság oktatásügyi minisztériuma – nemzetiségi osztály (1979–1990); a Dunaszerdahelyi Járási Nemzeti Bizottság oktatási szakosztályának vezetője (1990); a Dunaszerdahelyi Járási Tanügyi Igazgatóság igazgatója (1991–1992); a mai dunaszerdahelyi Szabó Gyula AI pedagógusa (1972–1979, majd 1992–1997); a dunaszerdahelyi Vámbéry Ármin AI igazgatóhelyettese, majd két választási időszakon át igazgatója (1997–2010)
- Díjak:
a Szlovákiai Magyar Pedagógusok Szövetségének (SZMPSZ) Életmű-díja (2011); a Csemadok Arany Oklevele (1998); Dunaszerdahely város önkormányzatának kitüntetése: Az Év Pedagógusa (2011); Katedra Alapítvány: Katedra-díj (2012)
- Civil szféra:
a Csemadok Országos Elnökségének tagja (1982–1990); a Csemadok Országos Választmányának tagja (1982–1990); a Csemadok Központi Nyelvi Szakbizottságának elnöke (1982–1990); az SZMPSZ Országos Elnökségének (2005–2011) és Választmányának (2003–2011) tagja; az SZMPSZ keretén belül működő Iskolavezetők Országos Társulásának elnöke (2005–2011); a Katedra folyóirat szerkesztőbizottságának elnöke (2014–)

LELKES VINCE

A GYERMEK A LEGFONTOSABB BESZÉLGETÉS A 70 ÉVES FIBI SÁNDOR PEDAGÓGUSSAL

■ Négy évvel ezelőtt a Katedra-díj odaítélése, most pedig jelentős életjubiläumod szolgáltatva az apropót, hogy interjút készítsünk Veled lapunk hasábjain. Nyugdíjas lettél. Mivel telnek a napjaid?

■ Ebben a korban az ember magától értetődően az emlékeit kezdi rendszerezni, próbál eligazodni abban a történelemben, amelyen ő maga ment keresztül. Sőt, amin az egész oktatásügy is végigment néhány évtizeden át. Leltározásnak nevezhetném ezt a folyamatot, nem gyakorlati értelemben, csak úgy lélekben.

■ Szokványos kérdés: Mit csinálnál másképpen, ha előlről kezdhetnéd?

■ Újra csak a pedagógiát választanám. Mert ez egy fantasztikusan szép hivatás. Persze, csak akkor szép, ha az ember valóban hivatásnak tekinti és nem munkahelyként, nem amolyan kötelező munkaként fogja föl. Csodálatos dolog maga az iskolának a belső világa, melynek forgatagában a kollégákkal, gyerekekkel, szülőkkel működsz együtt. Ha sikerül belőlük közösséget alakítani, akkor indokolt az a remény, hogy az iskola sikeres lesz, és az eredmények egyre jobbak lesznek.

Én rendkívül örülök annak, hogy azok közé tartozhatok, akiknek ez sikerült. Az, hogy a dunaszerdahelyi Vámbéry Ármin Alapiskola az ország egyik legjobb iskolája, abban talán van némi részem nekem is.

■ Mitől pedagógus a pedagógus?

■ Attól, hogy nem dolgozni jár be az iskolába, hanem azért megy be oda, hogy másoknak örömet szerezzen. Hogy a gyerek ott jól érezze magát, mert a gyerek a legfontosabb. Hogy a gyerek ne csak jól érezze magát az iskolában, hanem rengeteget tanuljon is. A pedagógus továbbá attól is pedagógus, ha időről időre kap egy levelet, egy képeslapot, egy értesítést, amin az áll: tanár úr, tisztelettel értesítem, hogy mérnökké avattak, vagy egy közösségi oldalon az jelenik meg: tanár úr, köszönöm, hogy a diákja lehettem. No, ez az, amit pénzben nem lehet kifejezni, de az érzés valami fantasztikus. Hogyha ezt valaki nem érzi át, neki bizony el kellene gondolkoznia, vajon jó pályát választott-e magának. Tudni kell azt, hogy ma sem mindenki nevezhető pedagógusnak, aki tanít. Sajnos, vannak olyan oktatók is, akik csak munkahelynek tartják az iskolát.

■ Sok szó esik manapság a pedagógusok alacsony társadalmi megbecsüléséről, pontosabban meg nem becsüléséről...

■ Véleményem szerint úgy az 1950-es években történt a törés a pedagógusok társadalmi megbecsülésében. Akkor, amikor a pedagógust az állami szervek rákényszerítették olyan tevékenységekre, amelyeknek semmi köze nem volt az oktatáshoz és a neveléshez. Adott esetben az iskolavezetés és a pártszervek intézkedéseit, utasításait kellett végrehajtania. Például részt kellett vennie a szövetkezetesítés előkészítésében, a különféle behajtások teljesítésében, sok ilyen értelmetlen megbízásban. Persze ez személyiségfüggő dolog volt. A mai társadalomban is vannak megbecsült pedagógusok, és vannak olyanok, akikről a szülők nincsenek jó véleménnyel. De sajnos az is igaz, hogy nem ritka az a pedagógus, aki az osztályban egyre nehezebben tud fegyelmet tartani, egyre nehezebben tudja a gyerekeket motiválni, egyre nehezebben tud a gyerekek számára sikerélményt nyújtani.

■ Nem tud, nem akar, nem felkészült, lusta...?

■ Valaki ez, valaki az, valaki emez, valaki amaz. Ez is személyiségfüggő. Kö-

zép-Európában rendkívül kellemetlen tény, hogy szinte mindenből lehet pedagógus. Függetlenül attól, hogy egyáltalán képes-e a gyerekekkel foglalkozni. A szlovákiai oktatási rendszer hibája ez. Mert a rendszerváltás előtti időszakban a felvételi vizsgákon bizony volt egyfajta szűrés, s így a pedagóguspályára nem kerülhetett mindenki, aki oda jelentkezett. De sajnos nem lesz nálunk áttörés addig, amíg nem a megfelelő empátiával rendelkező, fiatal, tehetséges, tenni akaró emberek kerülnek a katedrára, akik más örömeinek is tudnak örülni. Nem mindenkinek adatott meg ugyan, is, hogy jó pedagógus legyen.

■ **Az anyagi megbecsülésen túl mi ebből a kiút? Tegyük föl, mindenkinek felemelik a fizetését...**

■ Ez nem jelentené azt, hogy minden automatikusan megváltozna. Először is mércét kell megszabni, hogy a pedagóguspályára kik fognak eljutni. A másik kivezető ösvény ebből a problémakörből az, hogy a pedagógusok felkészítése az egyetemeken milyen irányban tud elmozdulni. Emlékszem rá, akkor, amikor mi készültünk a főiskolákon-egyetemeken, akkor a módszertan nálunk rendkívül előkelő helyen szerepelt. A

pedagógiai gyakorlat valami szentírás volt. Az, hogy előkészületeinket egy-egy órára, amelyeken mi tanítottunk a gyakorlóiskolában, átnéztük csoportosan, továbbá átnézte velünk együtt a gyakorlatvezető egyetemi oktató, a tanítási óra végén pedig mindent közösen kielemeztünk, megbeszéltünk. Elmondtuk azt, mit lehetett volna másképpen, hatékonyabban csinálni azon az órán, miért nem dicsértük meg teljesítményéért ezt vagy azt a diákot, stb. Egy szóval, rendkívül komoly felkészítést kaptunk.

■ **És mi a helyzet ma e tekintetben?**

■ Ma a pedagógiai gyakorlat a legtöbbször abból áll, hogy megjelenik a kolléga-jelölt, és közli: igazgató úr, hoztam ezt a papírt, legyen szíves, nézze meg, itt kéne nekem valami pedagógiai gyakorlaton részt vennem... No, jó, rendben van, akkor én ezt neked aláírom. Mert hát mi más lehetne tenni. Folytassam tovább? Inkább nem folytatom, mert sok embert kiábrándítanak. Hangsúlyozom, az egyetemi felkészítést alapvetően meg kell változtatni. Mert, ugye, négy-hat évnek elegendőnek kellene lenni ahhoz, hogy a fiatal pedagógusnemzedéket felkészítsük a korszerű és

kreatív oktatás fontos tudnivalóira. A jelenlegi rendszer nem működik hatékonyan. Sietek hozzáfűzni az előző mondataimhoz, hogy nem teljesen sötét a kép, mert ismerek olyan fiatal kollégákat is, akiknek már most tiszteletre méltó a tárgyi tudása. Sokkal alacsonyabb szintű viszont a módszertani felkészültségük. Tehát az, hogyan kell egy osztály munkáját irányítani, milyen módszerrel lehet a tananyagot egyre hatékonyabban átvenni a gyerekekkel, hogyan vezetni el őket a felismerésig, hogy a tanító munkája nem az, hogy bemegyek az osztályterembe, fogadom a gyerekek köszönését, leülünk, egy-két nebulót feleltetek, aztán előveszik a füzetet, lediktálom nekik az új tananyagot, utána elköszönök tőlük, és ki-megyek az óráról. Mert sajnos az iskolákban az ilyen dolgok is előfordulnak. S adott esetben, ha az iskolavezetés ezt nem veszi észre, mert nem jár az órákra ellenőrizni, mert állítólag erre „nincs neki ideje”, a pedagógus sohasem fogja megtudni, hogy az, amit ő csinál, az minden, csak nem pedagógia.